

โครงการพัฒนาระบบบัญชีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

๑. หลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลได้ประกาศยกระดับหน่วยบริการปฐมภูมิหรือสถานีอนามัยให้เป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ เป็นต้นมา เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการปฏิรูประบบสาธารณสุขประเทศไทย ขอบเขตการให้บริการสาธารณสุขของ รพ.สต. มีลักษณะผสมผสานของงานสร้างเสริมสุขภาพ ควบคุมป้องกันโรค การรักษาพยาบาลฟื้นฟูสภาพและจัดการปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม มีความเชื่อมโยงกับระบบบริการของแม่ข่ายที่เป็นหน่วยบริการหลัก ลักษณะของเครือข่ายบริการนี้เรียกอีกอย่างว่า CUP (Contracting Unit for Primary Care) ในแต่ละ CUP จะมีการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการบริหารเครือข่ายหน่วยบริการหรือเรียกว่า CUP Board

สำหรับการจัดการด้านงบประมาณ รัฐบาลมีนโยบายให้ รพ.สต. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึง ซึ่งปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขมีจำนวน รพ.สต. อยู่ทั่วประเทศประมาณ ๑๐,๐๐๐ แห่ง

โดยทั่วไปแหล่งรายได้ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือ รพ.สต. มาจาก ๓ แหล่ง

๑) จากโรงพยาบาลแม่ข่าย ที่ได้รับมาจากเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ถือเป็นรายได้หลักของ รพ.สต. โดยโรงพยาบาลแม่ข่ายจะจัดสรรให้เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสำนักงานที่เป็น Fixed Cost เช่นค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ ค่าสาธารณูปโภค ฯลฯ

๒) จากเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่รัฐบาลจัดสรรให้สำหรับเงินเดือนของข้าราชการและลูกจ้างประจำซึ่งปฏิบัติหน้าที่ใน รพ.สต.

๓) จากหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นอกจากรายได้ทั้ง ๓ แหล่งแล้ว รพ.สต. ยังได้รับการสนับสนุนด้านยา เวชภัณฑ์ทางการแพทย์ วัสดุทางการแพทย์ และอื่นๆ ที่จำเป็นจากโรงพยาบาลแม่ข่าย ทั้งนี้ จากข้อมูลประมาณการปี ๒๕๕๗ พบว่ารายได้และทรัพยากรต่างๆ ที่ รพ.สต. ทุกแห่งได้รับคิดเป็นจำนวนเงินประมาณ ๒๐,๙๖๖ ล้านบาท จึงเห็นได้ว่ามีงบประมาณจำนวนมากที่หมุนเวียนในระบบ ซึ่งควรต้องมีการวางแผนบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การพัฒนาระบบข้อมูลการเงินการบัญชีของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือ รพ.สต.

ได้เริ่มในปี ๒๕๕๑ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดให้ รพ.สต.ทุกแห่งจัดทำและส่งรายงานการเงินในรูปแบบบทดลองผ่านทางหน้าเว็บไซต์ของกลุ่มประกันสุขภาพ เพื่อจัดเก็บในฐานข้อมูลกลาง เช่นเดียวกับข้อมูลของโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน แต่จากการนำข้อมูลมาใช้ กลับพบว่ายังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพซึ่งมาจากสาเหตุ ๒ ประการ

ประการแรก รูปแบบรายงานการเงินที่ใช้ในการส่งข้อมูลไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการดำเนินงานของ รพ.สต. เนื่องจากปัจจุบัน การจัดทำรายงานการเงิน ของ รพ.สต. ได้ถูกกำหนดให้ใช้รูปแบบเดียวกับโรงพยาบาลแม่ข่าย (โรงพยาบาลศูนย์/ทั่วไป/ชุมชน) ในขณะที่กิจกรรมการให้บริการของ รพ.สต. นั้น มีความแตกต่างจากโรงพยาบาลแม่ข่าย ทำให้การบันทึกรายการมีความผิดพลาดคลาดเคลื่อน

ประการที่สอง ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดทำบัญชีและการออกรายงาน เพราะปัจจุบันผู้ทำบัญชีของ รพ.สต. ส่วนใหญ่คือเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลแม่ข่าย จากสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดหรือสาธารณสุขอำเภอ ซึ่งมีการกิจรับผิดชอบหลายด้านและส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติงานใน รพ.สต. ทำให้การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลไม่ครบถ้วน

กลุ่มประกันสุขภาพจึงได้จัดทำ “โครงการพัฒนาระบบบัญชีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล” ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้ระบบบัญชีของ รพ.สต. มีคุณภาพ ใช้ประโยชน์ได้อย่างมั่นใจและนำไปสู่การพัฒนา ข้อมูลระดับเครือข่ายในระยะยาว

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในการจัดทำบัญชีของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่งทั่วประเทศ

๒.๒ เพื่อให้ผู้ทำบัญชีของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีความรู้ความเข้าใจในกรอบวิธีการบันทึกบัญชี การจัดทำรายงาน การส่งข้อมูล และนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

๒.๓ เพื่อให้กระทรวงสาธารณสุขมีข้อมูลทางการเงินระดับเครือข่ายบริการ (CUP) สามารถนำไปวางแผนในการจัดสรรทรัพยากรสุขภาพที่เหมาะสมและบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. การดำเนินงาน แบ่งเป็น ๒ ระยะ

๓.๑ ระยะแรก (ปี ๒๕๕๘)

๓.๑.๑ ปรับปรุงผังบัญชี กรอบวิธีการบันทึกบัญชี รูปแบบการรายงาน เพื่อใช้เป็นมาตรฐานสำหรับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

๓.๑.๒ จัดทำ “คู่มือบัญชี สำหรับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล”

๓.๑.๓ จัดอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ให้แก่ผู้จัดทำบัญชีของ รพ.สต.

กิจกรรม	มิ.ย. ๕๘	ก.ค. ๕๘	ส.ค. ๕๘	ก.ย. ๕๘
๓.๑.๑ ปรับปรุงผังบัญชี รพ.สต. ๑				
- ประชุมหารือผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบบัญชี รพ.สต.	→			
- แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาระบบบัญชี รพ.สต.		→		
- ประชุมคณะทำงานพัฒนาระบบบัญชี รพ.สต.			→	
- พัฒนาโปรแกรมการส่งข้อมูล รพ.สต.			→	
๓.๑.๒ จัดทำคู่มือบัญชีสำหรับ รพ.สต.			→	
๓.๑.๓ อบรมพัฒนาความรู้ให้ผู้จัดทำบัญชี รพ.สต.				→

๓.๒ ระยะต่อไป (๒๕๕๙-๒๕๖๑)

๓.๒.๑ กำหนดเป็นนโยบายให้เขตสุขภาพทุกแห่ง มีการจัดการเพื่อพัฒนาระบบบัญชีของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)

๓.๒.๒ จัดหาและพัฒนาเครื่องมือ เพื่อช่วยในการจัดทำบัญชีของ รพ.สต.

๓.๒.๓ กำหนดกรอบอัตรากำลังและพัฒนาบุคลากรสำหรับการทำบัญชีของ รพ.สต.

กิจกรรม	งบประมาณ ๒๕๕๙	งบประมาณ ๒๕๖๐	งบประมาณ ๒๕๖๑	พื้นที่ ดำเนินการ
๓.๒.๑ กำหนดเป็นนโยบายให้เขตสุขภาพทุกแห่ง มีการจัดการเพื่อพัฒนาระบบบัญชีของ รพ.สต.				
- แต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานพัฒนาระบบบัญชี รพ.สต. ระดับเขต / ระดับจังหวัด	→			เขตฯ/สสจ
- สร้างระบบพี่เลี้ยงบัญชี รพ.สต.ระดับเขต /ระดับ จว.			→	เขตฯ/สสจ
๓.๒.๒ จัดหาและพัฒนาเครื่องมือ เพื่อช่วยในการจัดทำบัญชีของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล				
- สนับสนุนงบประมาณให้ สสจ. หรือ สสอ. เพื่อจัดหาหรือพัฒนาโปรแกรมหรือเครื่องมือจัดทำบัญชี รพ.สต.	→		→	เขตฯ/สสจ
๓.๒.๓ กำหนดกรอบอัตรากำลังและพัฒนาบุคลากร สำหรับการทำให้บัญชีของ รพ.สต.				
- การสำรวจและวิเคราะห์ส่วนขาด (Gap analysis) ของจำนวนนักบัญชีสำหรับ รพ.สต. ทั่วประเทศ	→			ส่วนกลาง/ เขตสุขภาพ
- กำหนดกรอบอัตรากำลังข้าราชการ/พนักงานราชการ/จัดจ้างเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการทำให้บัญชี รพ.สต.			→	ส่วนกลาง/ เขตสุขภาพ
- อบรมพัฒนาความรู้ให้ผู้จัดการบัญชี รพ.สต. ต่อเนื่อง	→		→	ส่วนกลาง/ เขตสุขภาพ

๔. งบประมาณดำเนินการในระยะแรก (ปี ๒๕๕๘)

๔.๑ ค่าใช้จ่ายในการประชุมคณะทำงาน ครั้งละ ๒๕,๐๐๐ x ๒ ครั้ง ๕๐,๐๐๐ บาท

๔.๒ ค่าใช้จ่ายในการอบรม ประกอบด้วย

ค่าพิธีเปิด ๖๐๐ บาท X ๓ รุ่น	๑,๘๐๐ บาท
ค่าอาหาร, อาหารว่างและเครื่องดื่ม ๕๐๐ บาท X ๒ วัน X ๑,๐๐๐ คน	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
ค่าตอบแทนวิทยากร รุ่นละ ๒ วัน X ๗ ชม. X ๓ รุ่น X ๖๐๐ บาท	๒๕,๒๐๐ บาท
ค่าพาหนะวิทยากร ๑๗,๐๐๐ บาท X ๓ รุ่น	๕๑,๐๐๐ บาท
ค่าห้องพักวิทยากร ๑,๔๕๐ บาท x ๔ ห้อง X ๓ รุ่น	๑๗,๔๐๐ บาท
ค่าเอกสารประกอบการอบรม ๑,๐๐๐ ชุด	๑๐๐,๐๐๐ บาท
ค่ากระเป่าหรือแฟ้มสำหรับผู้เข้าอบรม	๑๐๐,๐๐๐ บาท
ค่าวัสดุที่ใช้ในการอบรม	๑๕,๐๐๐ บาท

รวม ๑,๓๖๐,๔๐๐ บาท (หนึ่งล้านสามแสนหกหมื่นสี่ร้อยบาทถ้วน)

โดยค่าใช้จ่ายทุกรายการสามารถถัวจ่ายได้

๕. กลุ่มเป้าหมายการจัดอบรม

ผู้จัดทำบัญชีและผู้ตรวจสอบบัญชีของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ (รพ.สต.) ๗๖ จังหวัด
จังหวัดละ ๑๐-๑๕ คน และคณะทำงาน รวมทั้งสิ้น ๑,๐๐๐ คน

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๖.๑ ข้อมูลทางการเงินการบัญชี ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทั่วประเทศได้รับการ
จัดเก็บอย่างเป็นระบบและมีการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว

๖.๒ มีข้อมูลทางการเงินการบัญชีและการรายงานในภาพรวมของเครือข่ายสุขภาพ เพื่อ
นำมาใช้ในการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๖.๓ กระบวนการมาตรฐานสุขมีทิศทางการบริหารทรัพยากรของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
และเครือข่ายหน่วยบริการ (CUP) อย่างเหมาะสมในระยะยาว

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๕๘ -ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

๘. ผู้รับผิดชอบโครงการ

กลุ่มประกันสุขภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ลงชื่อ..........ผู้เสนอโครงการ
(นางอมรรัตน์ พิระพล)

หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาระบบการเงินการคลัง

ลงชื่อ..........ผู้เห็นชอบโครงการ
(นายเกษม ตั้งเกษมสำราญ)
ผู้อำนวยการกลุ่มประกันสุขภาพ

ลงชื่อ..........ผู้อนุมัติโครงการ
(นายอานวย กาจันะ)
รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข รักษาการแทน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข